

A Patkányosi és az Ásványi szivattyútelepek története

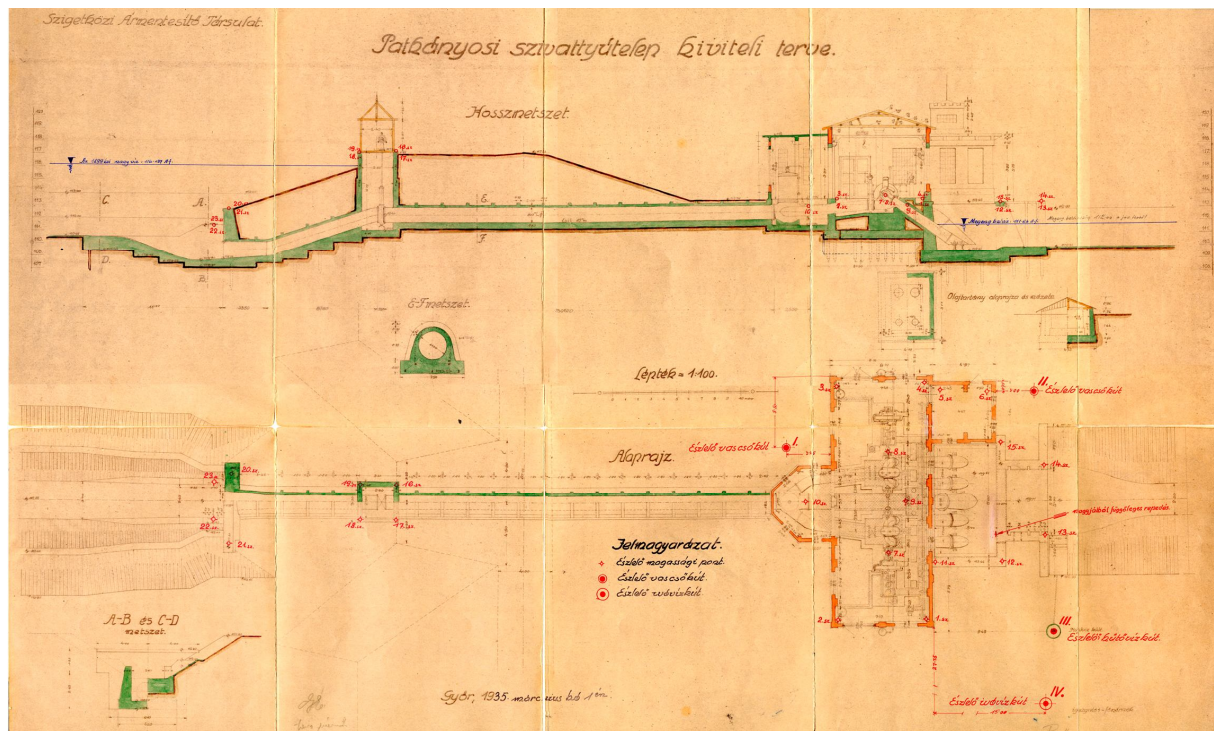
1892. évben a térségben levonult katasztrófális mértékű árvíz során – a Győrújfalunál történt gátszakadás következtében - Alsó-szigetköz víz alá került. Az akkori kormányzat - a térségben már az 1880-as évektől, az árvízi katasztrófák elleni védekezés céljából működő négy érdekeltségből - megalakította a Szigetközi Ármentesítő Társulatot. Az 1897 és 1899-ben bekövetkezett gátszakadások okozta óriási károk hatásai miatt a Társulat elhatározta, hogy az ármentesítés kérdését a térségben egységesen kezeli. Az árvízvédelmi biztonság növelése érdekében elhatározták, hogy a töltéseket a Nagy-Duna és a Mosoni-Duna mentén megerősítik. A munkálatok ilyen szempontok szerint el is kezdődtek.

Az árvízvédelmi intézkedéseket követően a belvízlevezetés kérdései kerültek előtérbe. A munkák tekintetében új korszakot jelentett gróf Khuen Héderváry Károly volt miniszterelnöknek a Társulat elnökségében kifejtett tevékenysége. 1910-től a világháború kezdetéig sorra épültek a gőzgépes szivattyútelepek / Kisbodaki telep, Zsejkei telep, Kisbajcsi telep, Győrzámolyi telep/.

Az I. világháború kitörése a megkezdett folyamatokat félbeszakította, mert a munkákat végző fizikai dolgozókat és az irányító mérnököket is a frontra vezényelték. Az I. világháború befejezése után a munkálatok újraindításának megszervezésében elévülhetetlen a szerepe a volt miniszterelnök, Társulati elnökségi tag fiának, ifj. gróf Khuen Héderváry Károly felsőházi tagnak a Szigetközi Ármentesítő Társulat elnökeként kifejtett tevékenységét illetően. Irányításával indultak újra nagy erővel a belvízmentesítési és ármentesítési munkák. A szén szállítási nehézségek és költségek miatt eltérően az addigi rendszertől az új telepeket az 1920-as évektől kezdve a nyersolaj üzemre tervezték.

Ezen elvek szerint épült meg 1926-ban az Ásványi szivattyútelep 100 lóerővel és 1200 liter másodpercenkénti vízszállítással, valamint 1927-ben a Patkányosi telep 150 lóerővel és 1880 liter másodpercenkénti vízszállítással, kompresszor nélküli Diesel-motorokkal meghajtva.

Ezen beruházásokat a Társulat azzal a cézzal valósította meg, hogy a Szigetköz részére olyan csatornahálózatot és belvíz átemelő telepeket létesítsen, amelyek alkalmasak arra, hogy ezen a termékeny területen a mezőgazdasági termelést biztosabb alapokra helyezzék.

Ásványrárói szivattyútelep

A szivattyútelep a Szigetközi belvízrendszerben a 01.03 számú belvízvédelmi szakaszon, az Ásványi tápcsatorna torkolatában, Ásványráró külterületén helyezkedik el. Az épület külső megjelenése, földémszerkezete különleges. A szivattyútelep két gépegységből áll. A meghajtó diesel motorok kéthengeres Láng gyártmányú KN típusúak. A beépített szivattyúk típusa Ganz centrifugál. A kisegítő berendezések meghajtása eredetileg transzmissziós tengelyről folyt. A motorok indítása sűrített levegővel történik.

A szivattyúk teljesítménye $2 * 0,68 = 1,36 \text{ m}^3/\text{s}$
A motorok teljesítménye $2 * 54 \text{ kW}$ (2 x 72 LE)
Motorfordulatszám 260 ford/perc

Patkányosi szivattyútelep

A szivattyútelep a Szigetközi belvízrendszerben a 01.03. számú belvízvédelmi szakaszon, a Patkányosi tápcsatorna torkolatában, Győrzámoly külterületén helyezkedik el. A telepnél lehetőség van megfelelő dunai vízállások esetén fordított irányú, szivornyakénti működtetésre.

A szivattyútelep két gépegységből áll. A meghajtó diesel motorok három hengeres Láng gyártmányú KN típusúak. A beépített szivattyúk típusa Ganz centrifugál. A motorok indítása sűrített levegővel történik.

A szivattyúk teljesítménye

$$2 * 1,1 = 2,2 \text{ m}^3/\text{s}$$

A motorok teljesítménye

$$2 * 71 \text{ kW} (2 \times 96 \text{ LE})$$

Motorfordulatszám

$$270 \text{ ford/perc}$$

A telepet úgy tervezték meg és alakították ki, hogy kedvező külvízállások esetén a beépített 1100 mm-es szivornyan keresztül vizet lehet vezetni a hullámtérből a mentett oldalra. A szivattyútelep jelenleg is rendszerben van, üzemképes.

A KEOP Európai Unió program keretében megvalósuló „Szigetközi mentett oldali és hullámtéri vízpótló rendszer ökológiai célú továbbfejlesztése” tárgyú projekt által a hullámtéren meghatározott fejlesztések illetve a telepen beépített szivornya gépészeti felújításának együttes hatására lehetővé válik a folyamatos üzemű szivornyázás. Ezáltal a patkányosi szivattyútelep a szigetközi mentett oldali vízpótló rendszer egyik kulcsműtárgyává válik.

Az ásványi és patkányosi szivattyútelepeket a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Soproni Regionális Iroda a 410/2849/2004 számú határozatával, ideiglenes védelem alá helyezte, majd a 11/2006. (V.9.) NKÖM rendelet 1. §-a ipari műemlékké nyilvánította.

